

ΑΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΙΧΝΗ ΜΙΑΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΝΕΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ Γ. ΜΑΛΛΙΑΡΑ

Αμαλία Αναγνωστοπούλου, γ'4 Γυμνασίου

Γράμμα από τη Συντακτική Επιτροπή ή Αντί-προλόγου

“Ανήκω σε μία χώρα μικρή. Ένα πέτρινο ακρωτήριο στη Μεσόγειο, που δεν έχει άλλο αγαθό παρά τον αγώνα του λαού του, τη θάλασσα και το φως του ήλιου. Είναι μικρός ο τόπος μας, αλλά η παράδοσή του είναι τεράστια και το πράγμα που τη χαρακτηρίζει είναι ότι μας παραδόθηκε χωρίς διακοπή”. Με τούτα τα λόγια ο Γιώργος Σεφέρης περιέγραψε τον τόπο μας και ό,τι τον χαρακτηρίζει. Μέσα σε αυτή τη μεγάλη παράδοση ανήκει η επανάστασή μας.

Ο ελληνικός λαός στο διάβα του πολεμά για την ελευθερία.

Με την ιαχή ‘Ιτε παιδιάς Ἑλλήνων αντιμετωπίζει τον Περσικό κίνδυνο, ψάλλοντας τῇ Ὑπερμάχῳ υμνεῖ τῇ Θεοτόκῳ για τη σωτηρία της Πόλης, θρηνεῖ τὴν ἀλυσή της, ορκίζεται με τίμημα τῆς ζωῆς του στον ιερό σκοπό τῆς λύτρωσης του γένους.

Οραματίζεται τὴν πνευματικὴ Ἀναγέννηση του νέου Ἑλληνισμού, μεγαλώνει τὰ σύνορα τῆς χώρας, ἀντιστέκεται στο φασισμό, προτάσσει τὰ στήθη του στους δικτάτορες.

‘Όλα αυτά τα κατάφερε μόνο ενωμένος.

Ἡ Διχόνοια που ταυτόχρονα τον διέλυε μόνο ὀλεθρο ἔσπερνε.

Το 1821 πάντα ζωντανό, πάντα επίκαιρο και διαχρονικό διδάσκει, εμπνέει και δείχνει τὸ δρόμο μας: Ἐνότητα – Εὐημερία – Ἀξιοπρέπεια.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ (1821-1827)

Η επανάσταση αποφασίστηκε σύμφωνα με το «Σχέδιον Γενικών» της Φιλικής Εταιρείας να ξεκινήσει από τις Παραδουνάβιες ηγεμονίες (σημερινή Ρουμανία), γιατί δεν υπήρχε τουρκικός στρατός και βορειότερα υπήρχε ρωσικός στρατός, που υπήρχε ελπίδα ότι θα βοηθούσε.

Στις 26 Φεβρουαρίου ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας και αξιωματικός του ρωσικού στρατού, πέρασε τον Προύθο ποταμό, έβγαλε τη στολή του ρωσικού στρατού και στο Ιάσιο της Βλαχίας κήρυξε την επανάσταση. Το κίνημα του απέτυχε και τον Ιούνιο του 1821 μετά από τη μάχη του Δραγατσανίου (7 Ιουνίου) στην οποία σκοτώθηκε ο ιερός λόχος, σώμα που είχε συγκροτηθεί από εθελοντές φοιτητές κυρίως από το Βουκουρέστι, πέρασε στην Αυστρία όπου και συνελήφθη από τις αρχές.

Η Επανάσταση όμως είχε καλύτερες προϋποθέσεις για να ξεσπάσει και να επικρατήσει στην Ελλάδα.

Εδραιώθηκε στην Πελοπόννησο, τη Στερεά και σε ορισμένα νησιά του Αιγαίου για τους εξής λόγους:

Α) Οι Έλληνες ένοπλοι ήταν αρκετοί και ο οθωμανικός στρατός όχι ιδιαίτερα πολύς. Ένα μεγάλο τμήμα του είχε βρεθεί στην Ήπειρο, για να καταστείλει το αυτονομιστικό κίνημα του Αλή Πασά.

Β) Πολλοί Έλληνες, και μεταξύ τους και πολλοί κλέφτες, είχαν μνηθεί στη Φιλική Εταιρεία.

Γ) Οι Έλληνες ήταν εμπειροπόλεμοι και σε χερσαίες και σε θαλάσσιες επιχειρήσεις.

Δ) Το ορεινό έδαφος της Πελοποννήσου ευνοούσε τον ανταρτοπόλεμο.

Διακρίνουμε δύο φάσεις στην εξέλιξη της Επανάστασης:

1η Φάση (1821-1824)

Οι επιδιώξεις των επαναστατών ήταν:

α) να κλείσουν τους Τούρκους στα φρούρια της Πελοποννήσου, να τους πολιορκήσουν και

β) να παρεμποδίσουν τις κινήσεις του τουρκικού στόλου, αποκλείοντάς τον στη θάλασσα και πολιορκώντας τα παραλιακά τουρκικά φρούρια.

Η αντίδραση των Τούρκων ήταν: α) να απαγχονίσουν τον Πατριάρχη Γρηγόριο Ε΄ το Πάσχα του 1821,

β) να σφάξουν όλον τον ελληνικό πληθυσμό της Χίου το Πάσχα του 1822 και

γ) να συμμαχήσουν με τους Αιγύπτιους. Οι Αιγύπτιοι θα έδιναν το στόλο τους στους Τούρκους και οι Τούρκοι θα έδιναν τη διοίκηση της Κρήτης και της Πελοποννήσου στους Αιγύπτιους.

2η Φάση (1825-1827)

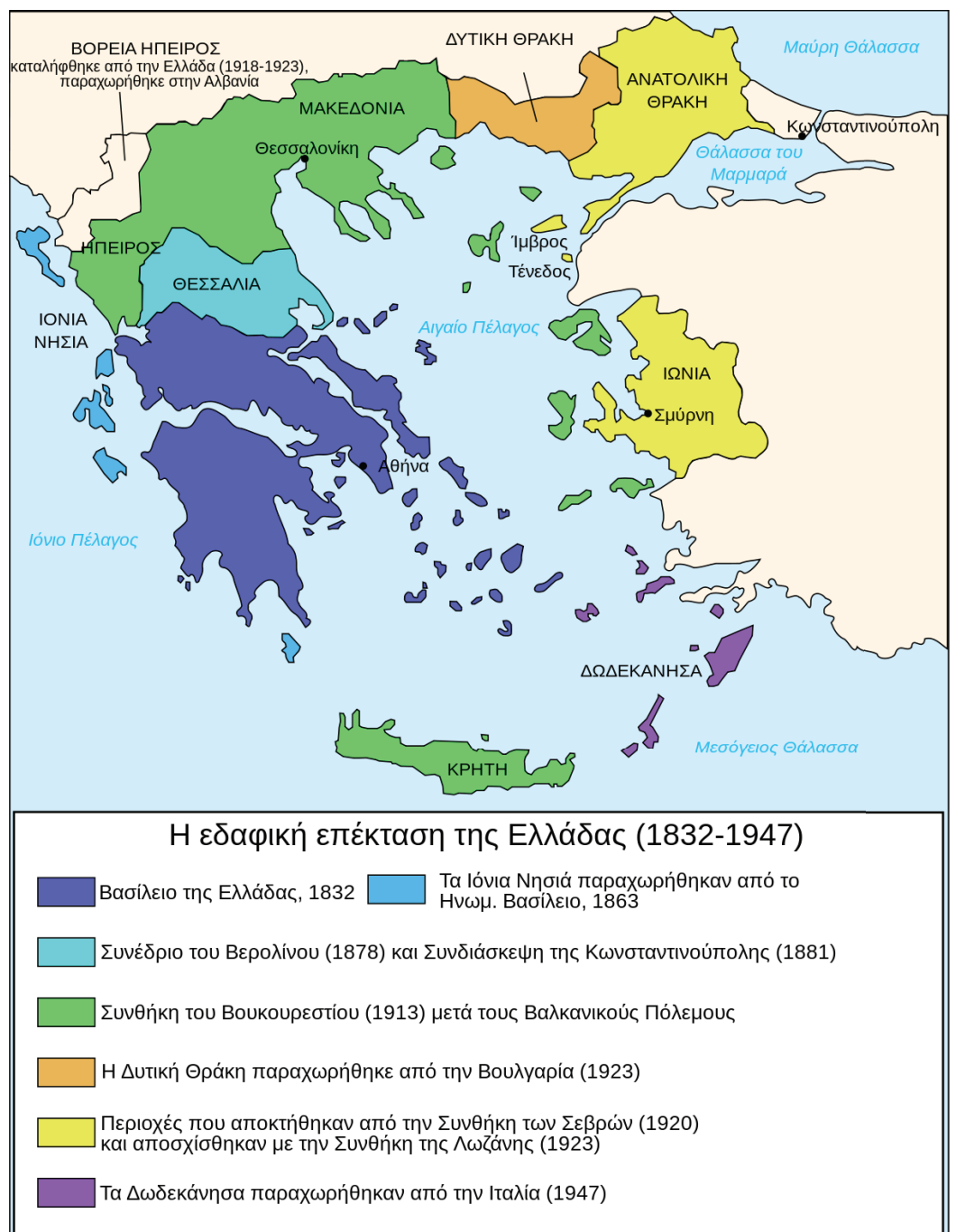
Ο εμφύλιος πόλεμος έφθειρε τις ελληνικές δυνάμεις και έτσι αρχικά ο Ιμπραήμ, αρχηγός των αι-

γυπτιακών δυνάμεων, λεηλάτησε με σχετική ευκολία την Πελοπόννησο, ενώ ο αιγυπτιακός στόλος πολιορκήσε το Μεσολόγγι, το οποίο έπεσε τον Απρίλιο του 1826 στα χέρια των Τούρκων. Παράλληλα, οι Τούρκοι πολιορκήσαν και κατέλαβαν την Ακρόπολη της Αθήνας.

Η Αγγλία, Ρωσία και Γαλλία, η καθεμία για τους δικούς της λόγους, αποφάσισαν με τη συνθήκη του Λονδίνου (Ιουλιανή Σύμβαση 6/7/ 1827) την ειρήνευση και τη δημιουργία ελληνικού κράτους.

Τα δεδομένα του ελληνικού ζητήματος αλλάζουν. Η επανάσταση δεν έχει τελειώσει!

Από το εγχειρίδιο Ιστορίας της γ' Γυμνασίου (Σ. Νάκου, Α. Βαμβατσούλης, φιλόλογοι)

1832: Το νέο ανεξάρτητο ελληνικό κράτος όπως διευρύνθηκαν τα σύνορά του (Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης), μετά το 1830 που πρωτοϊδρύθηκε (Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας).

1863: Ενσωματώθηκαν τα Επτάνησα, δόθηκαν ως δώρο στον Βασιλιά της Ελλάδας Γεώργιο Α΄ αλλά και λόγω συνεχών αγώνων των κατοίκων να ενωθούν με την υπόλοιπη Ελλάδα.

1881: Μετά από ελληνοτουρκικές διαπραγματεύσεις και τρία χρόνια μετά το συνέδριο του Βερολίνου η Θεσσαλία (εκτός από την Ελασσόνα) και η επαρχία της Άρτας ενώθηκαν με το ελληνικό κράτος.

1913: Με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου) τερματίστηκαν οι βαλκανικοί πόλεμοι και δόθηκαν αρκετά εδάφη στην Ελλάδα (το μεγαλύτερο μέρος της Μακεδονίας, Νότια Ήπειρος, σημαντικά νησιά στο Β. και Α. Αιγαίο και η Κρήτη).

1919: Με τη συνθήκη του Νείγυ 1919 παραιτήθηκε η Βουλγαρία από τη διεκδίκηση της δυτικής Θράκης και ύστερα με τη συνθήκη των Σεβρών αποδόθηκε στο ελληνικό κράτος.

Σταθεροποιείται η κατοχή της Δυτικής Θράκης στην Ελλάδα με τη Συνθήκη της Λοζάνης το 1923.

1920: Σύμφωνα με τη συνθήκη των Σεβρών που επιβάλλεται στην Οθωμανική αυτοκρατορία, αναγκάστηκε η Οθωμανική Αυτοκρατορία να αναγνωρίσει επίσημα την κυριαρχία της Ελλάδας στην Ίμβρο και την Τένεδο, τη Θράκη μέχρι τα σύνορα της Κωνσταντινούπολης την ελληνική κυριαρχία στα νησιά του Β. και Α. Αιγαίου όπως και τη διοίκηση της Σμύρνης για πέντε χρόνια.

Χάνονται μετά τη μικρασιατική καταστροφή και δίνονται στην Τουρκία η Ανατολική Θράκη και η περιοχή της Σμύρνης με τη Συνθήκη της Λοζάνης το 1923.

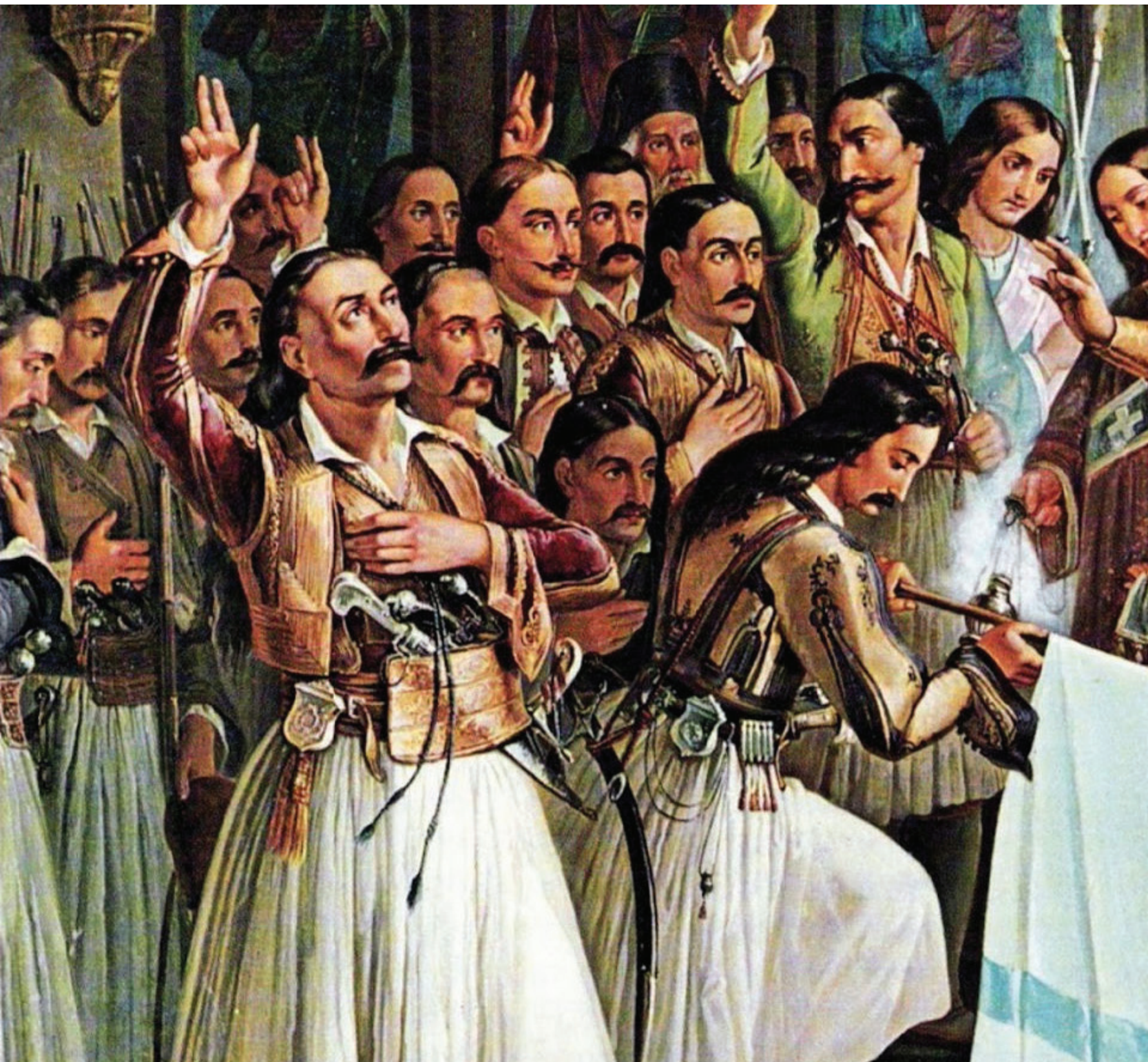
1947: Σύμφωνα με τη συνθήκη Ειρήνης του Παρισιού μεταξύ των συμμαχικών δυνάμεων και της Ιταλίας.

Η Ιταλία παραχώρησε τα Δωδεκάνησα στην Ελλάδα και τις παρακείμενες νησίδες.

Στέλλα Κωνσταντοπούλου
γ'4 Γυμνασίου

Η αρχή της επανάστασης του 1821 είναι αναμφισβήτητα ο σπουδαιότερος και σημαντικότερος σταθμός της νεότερης Ιστορίας του Ελληνισμού, των Ελλήνων, της χώρας και της ελληνικής Επικράτειας. Ότι είναι η χώρα μας σήμερα και ότι είμαστε εμείς το οφείλουμε αρχικά σε αυτούς τους ανθρώπους αυτούς τους ήρωες και χάρη σε αυτούς σήμερα μπορούμε να αποκαλούμε τους εαυτούς μας Έλληνες και μάλιστα ελεύθερους Έλληνες.

Θέλησα λοιπόν να κάνω μια έρευνα για να καταλάβω πώς αισθάνονται οι σύγχρονοι Έλληνες για το 1821. Η αλήθεια είναι πως η Πανδημία και οι απανωτοί περιορισμοί που επιβλήθηκαν για την αντιμετώπισή της με δυσκόλεψαν και με περιόρισαν αρκετά. Έτσι οι αρχικοί μου σχεδιασμοί για συνεντεύξεις και συναντήσεις με πρόσωπα που θα τους έθετα τα ερωτήματά μου ανατράπηκαν και προσαρμόστηκαν στις νέες καταστάσεις. Περιορίστηκα λοιπόν μόνο στο στενό οικογενειακό και φιλικό μου περιβάλλον. Η αλήθεια είναι πως οι απαντήσεις που πήρα ήταν παρόμοιες γι αυτό

και τις παραθέτω συνοπτικά χωρίς ηλικία και πρόσωπα.

«Πολλές φορές δεν εκτιμούμε το γεγονός ότι είμαστε ελεύθεροι και ότι ζούμε σε μια χώρα με δημοκρατία της οποίας είμαστε όλοι ελεύθεροι και περήφανοι πολίτες της».

«Αυτή η ημέρα η 25η Μαρτίου του 1821 δεν ήταν μονάχα η ημέρα που ξεκίνησε τον αγώνα για την απελευθέρωση της χώρας μας, ήταν επίσης η ημέρα που όλοι οι Έλληνες ενώθηκαν και έλυσαν τις διαφορές τους, με αμφότερο σκοπό την απελευθέρωση της πατρίδας και όλων των Ελλήνων».

«Αυτή η ημέρα αυτές οι πράξεις και αυτοί οι άνθρωποι ήταν είναι και θα είναι πάντα παράδειγμα προς μίμηση. Όλοι μας πρέπει να παραδειγματιστούμε από την γενναιότητα τους, την ανιδιοτέλεια τους και την δίψα τους να υπερασπιστούν την πατρίδα τους τους εαυτούς τους, τον λαό τους, αλλά και τα ανθρώπινα δικαιώματα, πράγμα που δυστυχώς σπάνια βλέπουμε συμπολίτες μας να κάνουν».

«200 χρόνια ελευθερίας είναι πολλά, δεν είναι όμως περισσότερα από αυτά που οι πρόγονοί μας ήταν υποχρεωμένοι να υποφέρουν, ανήμποροι να υπερασπιστούν την πατρίδα τους και τους εαυτούς τους. 400 χρόνια σκλαβιάς είναι πάρα πολλά, τέσσερις γενιές υπέφεραν, αμέτρητοι ήταν αυτοί που πέθαναν και ακόμα περισσότερο αυτού που έμεναν σιωπηλοί δίχως την δύναμη να εναντιωθούν στους Οθωμανούς λόγω του φόβου για την ζωή τους και τη ζωή των οικογενειών τους. Αυτό κάνει αυτούς που αφήφισαν τον θάνατο αγωνίστηκαν, μάτωσαν, πόνεσαν και πέθαναν για την Ελλάδα ακόμα πιο σπουδαίους».

«Το 1821 μας οδηγεί και μας διδάσκει, αποτελεί την πυξίδα και την Αναγέννησή μας».

«Μας εμπνέει το 1821 για να μην απελπιζόμαστε στα δύσκολα. Να αντλούμε αισιοδοξία από τα ιδανικά και τη μαχητικότητα των προγόνων μας».

«Μας βοηθάει η μελέτη της Ιστορίας του 1821 και της μετέπειτα πορείας του Ελληνισμού να

καταλάβουμε τα σύγχρονα Εθνικά μας θέματα».

«Η Επανάσταση του '21 αποτελεί κοινό τόπο αναφοράς για όλους τους Έλληνες μας ενώνει και ίσως μας κάνει να ξεπερνάμε ιδεολογικές διαφορές για κοινούς επιτέλους στόχους ..».

Αυτές είναι μονάχα ελάχιστες ερμηνείες ανθρώπων που αποδίδουν την ευγνωμοσύνη τους για τους ήρωες του 1821 και την περηφάνια τους να είναι σήμερα ελεύθεροι και να μπορούν να αποκαλούνται Έλληνες, που ίσως να είναι το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε όλοι μας για να τιμήσουμε των Κολοκοτρώνη τον Καραϊσκάκη τον Παπαφλέσσα τον Ρήγα Φεραίο και όλους τους άλλους σημαντικούς ανθρώπους που συνέβαλαν τα μέγιστα για την απελευθέρωση του γένους μας.

Νικόλας Πηλιχός
γ'4 Γυμνασίου

ΤΟ 1821 ΜΑΣ ΕΜΠΝΕΕΙ

Ένα διαφορετικό, ίδιο '21

200 χρόνια λευτεριά
200 χρόνια αγάπη

Κοινό όλων η μάνα μας,
Η Ελλάδα η Μεγάλη

Κι αν σήμερα χρειαζότανε,
θα πολεμάγαμε όλοι

200 κι όλα άλλαξαν
200 χρόνια ή όχι;

Αν το ξανασκεφτεί κανείς,
και τώρα πολεμάμε.

Τότε ήταν Τούρκος ο εχθρός,
σήμερα είναι ένας ιός.

Τότε για την πατρίδα μας,
τώρα για την υγεία μας.

Τότε σπαθί περνούσε το δέρμα
και τέλειωνε η ζωή

Τώρα εμβόλιο το διαπερνά
και τη βοηθά να σωθεί.

Κάποτε οι πρόγονοι θυσιάστηκαν,
για να λεγόμαστε Έλληνες εμείς.

Και τώρα όλοι μαχόμαστε,
για να μη χάσει η Ελλάδα μας το θαύμα της ζωής.

Φουντούλη Χριστίνα,
γ'4 Γυμνασίου

Το διήγημα των Τριών

A. Ειρήνη

Σκοτεινιάζει ξανά. Η μέρα μου φαινόταν ατελείωτη, όπως και η χθεσινή και η προχθεσινή. Ο ύπνος είναι σαν μια διαφυγή από την πραγματικότητα, όμως δεν θέλω να κοιμηθώ. Πρέπει να μείνω ξύπνια, γιατί μπορεί να έχουμε νέα. Το φως της μέρας με ηρεμεί, όμως από μέσα μου εύχομαι να φτάσει στο τέλος της. Φοβάμαι.

Είναι Μάης του 1821. Ο πατέρας λείπει από το σπίτι εδώ και δυο μήνες, γιατί συμμετέχει στην επανάσταση. Πάντα θαύμαζε τους ήρωες των Ορλωφικών, αλλά ποτέ δεν φανταζόμασταν ότι θα του δινόταν η ευκαιρία να γίνει ένας από αυτούς. Είμαι πολύ περήφανη αλλά συνάμα ανησυχώ για 'κείνον. Είχε μια λάμψη στα μάτια του που δεν είχα ξαναδεί. Κλείστηκε στο δωμάτιο με τη μητέρα και μιλούσαν ώρα πολλή.

Η μητέρα φοβάται ακόμα περισσότερο από μένα. Κάποιες φορές νομίζω ότι τη βλέπω να κλαίει, όμως εκείνη σκουπίζει βιαστικά τα δάκρυα της όταν αντιλαμβάνεται την παρουσία μου. Δεν θέλει να τη βλέπω αναστατωμένη, παρόλο που δεν μπορεί πάντοτε να το κρύψει. Το βράδυ που έφυγε ο πατέρας τον άκουσα να λέει: “Αντιγόνη, ξέρεις ότι δεν έχω κάνει τίποτα σπουδαίο στη ζωή μου. Ήρθε η ώρα να το αλλάξω αυτό. Θέλω να βοηθησω και γω το γένος μας να αναστηθεί. Δεν θα επιτρέψω η Ελένη και ο Γιώργος να ζήσουν μέσα στη σκλαβιά όπως εμείς”. Η μητέρα συγκινήθηκε και ψιθύρισε ότι θα τον περιμέναμε.

Ο Γιώργος είναι ο μικρός μου αδερφός. Είναι τεσσάρων ετών και δεν καταλαβαίνει για ποιον λόγο υπάρχει τόσο ενθουσιασμός. Του αρέσει όμως και προσπαθεί να βοηθήσει με τον τρόπο του. Τρέχει πάνω-κάτω στο σπίτι φωνάζοντας συνθήματα που έχει ακούσει. Δεν τα λέει ολόκληρα φυσικά, μόνο λίγες λέξεις, όμως ο πατέρας είναι πολύ ευχαριστημένος μαζί του. Του είπαμε: “ο μπαμπάς πάει να πολεμήσει τους κακούς Τούρκους και θα γυρίσει πάνω στην ώρα για τη γιορτή της Παναγίας και εκείνος χαμογέλασε. Ολόκληρο το πρόσωπό του έλαμψε. Φυσικά δεν του είπαμε ότι ο πατέρας μπορεί να μην επιστρέψει...

Ούτε να το σκέφτομαι δεν θέλω. Κι αν πάθει κάτι; Αν τον σκοτώσει κάποιος Τούρκος; Τι θα απογίνουμε εμείς τότε; Πεινάω και είμαι κουρασμένη, όμως δεν μπορώ ούτε να φάω, γιατί έδωσα το μερτικό μου στον μικρό, ούτε να κοιμηθώ. Η μητέρα είναι άρρωστη και μένω ξύπνια για να την φροντίζω. Ευτυχώς δεν έχω μεγάλο αδερφό. Θα ήταν διπλή η ανησυχία μου.

Πρέπει να συνεχίσω να ελπίζω. Ακόμη κι αν υπάρχουν μέρες που δεν μπορώ να σταματήσω να κλαίω. Ακόμη κι αν υπάρχουν μέρες που ζηλεύω την άγνοια και τον ενθουσιασμό του Γιώργου μας. Ακόμη κι αν υπάρχουν μέρες που ακούω τη μητέρα να προσεύχεται για τον πατέρα με τρεμάμενη φωνή και μάτια σφιχτά κλεισμένα.

Κάποιες φορές σκέφτομαι πώς θα ήταν αν είχα ένα τετράδιο που να 'λεγε το τέλος της ιστορίας μας. Το θέλω πολύ, όμως δεν ξέρω αν θα είχα το κουράγιο να το ανοίξω και να το διαβάσω.

Μιλάω κάθε μέρα στον πατέρα ενώ κοιτάζω τα αστέρια. Ένα συγκεκριμένο δηλαδή. Λαμπερό και όμορφο. Ελπίζω να μην σβήσει ποτέ. Λέω πόσο τον αγαπάμε και πόσο μας λείπει. Λέω τα νέα μας και πως ελπίζω να είναι καλά, να μας σκέφτεται και να παίρνει κουράγιο. Χθες ήταν τα γενέθλια μου... Προσπάθησα πολύ να κρατήσω σταθερή τη φωνή μου και κοιτώντας το αστέρι ψιθύρισα: “Γύρνα σπίτι πατέρα. Σε περιμένουμε”.

B. Μαρία

Αγαπητέ Θοδωρή,

Η ώρα είναι περασμένη κοντεύει να ξημερώσει. Δεν έχω ύπνο. Μου λείπεις. Σε όλους μας λείπεις. Ο μικρός μας σήμερα άρχισε τις ερωτήσεις. Δεν ήξερα τι να του απαντήσω. Είχαμε συμφωνήσει να μην του πούμε όλη την αλήθεια. Όμως, μετα βίας συγκρατώ τα δάκρυα μου. Αυτά που όλη μέρα παλεύω να συγκρατήσω, τώρα τρέχουν σαν χείμαρρος στο πρόσωπο μου. Τα παιδιά κοιμούνται. Προσπαθώ να κάνω ησυχία, όμως οι κρίσεις μου δεν με αφήνουν να κοιμηθώ. Η ανάσα μου κόβεται, η καρδιά μου χτυπάει τόσο δυνατά, που θα σπάσει. Ακούω τους χτύπους της κι εναρμονίζομαι με αυτούς. Δημιουργώ μία μελωδία στο μυαλό μου, η οποία σιγά σιγά γίνεται τραγούδι.

Αααααα, δεν σου είπα, η Νούλα η γυναίκα του Λαμπρή είναι έγκυος. Να κ ένα ευχάριστο! Είναι ενθουσιασμένη. Θυμάσαι την χαρά μας, όταν εμείς μάθαμε ότι είμαι έγκυος στην Ελένη; Για μία στιγμή ζήλεψα... Μα δεν είναι ζήλια είναι νοσταλγία με μία δόση πικρίας και πόνου. Για όλα αυτά που περάσαμε μαζί, για όλες τις όμορφες στιγμές που είχαμε και που τώρα πια έχουν χαθεί. Η Ελένη δεν είναι στα καλά της, όλη μέρα χωμένη μέσα στα βιβλία της. Απορώ τι γράφει! Ο μικρός την κοροϊδεύει και της λέει πως αν είχαν φωνή τα βιβλία θα ζητούσαν ένα διάλειμμα! Προσπαθώ να κάνω πως είμαι καλά. Στη γειτονιά υπάρχει φόβος. Όλα τα παιδιά είναι πλέον κλεισμένα σπίτια τους. Πάνε τα χαμόγελα και οι ζεστές αγκαλιές. Τα πράγματα δεν είναι όπως τα ξέραμε κάποτε.

Ελπίζω εκεί τα πράγματα να πηγαίνουν καλά. Μας κάνεις περήφανους κάθε μέρα και δεν μας απογοητεύεις ποτέ! Να νικήσεις τους κακούς Τούρκους μπαμπά και να σιγουρευτείς πως έχουν φύγει όλοι πριν γυρίσεις. Έτσι λέει ο Γιωργάκης συνέχεια. Να χαμογελάς και να κοιτάς τους εχθρούς στα μάτια. Θέλω να μας σκέφτεσαι και να παίρνεις θάρρος. Μας λείπεις πολύ! Δεν φαντάζεσαι πόσο δυνατά χτυπάει η καρδιά μου κάθε φορά που βλέπω τα Στέφανά μας πάνω από το προσκέφαλό μας.

Οι μέρες περνούν αργά. Κι όσο περνούν, τόσο το φαγητό λιγοστεύει. Στριμωγμένοι στους 4 τοίχους δεν ξέρουμε πότε ξημερώνει και πότε βραδιάζει. Ευτυχώς πρόλαβα και άρπαξα από το σπίτι ότι βρήκα. Μα το μόνο που μου φαίνεται σημαντικό αυτή τη στιγμή είναι οι εικόνες του Χριστού και της Παναγίας που τελευταία στιγμή άπλωσα το χέρι μου μηχανικά και τις πήρα. Και τώρα καθώς στέκομαι στην άκρη του κρεβατιού κι αισθάνομαι τα δάκρυά μου να κυλούν απαλά στο μάγουλό μου, προσεύχομαι σιωπηλά, μα δυνατά, τόσο δυνατά που αισθάνομαι τον Θεό δίπλα μου' σαν να μου δίνει θάρρος. Νιώθω πως είναι το μόνο που μου δίνει δύναμη. Και κλείνω τα μάτια μου και κάνω ένα μικρό ταξίδι στον χρόνο. Και θυμάμαι τις καλές παλιές στιγμές, τότε που ήμασταν ευτυχισμένοι. Ωραίες στιγμές... Θα δεις πως τα πράγματα θα αλλάξουν, το γένος μας θα αναστηθεί ...Θα έχουμε δική μας ελεύθερη πατρίδα και εκεί που δεν θα το καταλάβουμε θα βρισκόμαστε στη ζεστασιά του σπιτιού μας, με τα παιδάκια μας, να σκεφτόμαστε αυτά που περνάμε τώρα και να θυμόμαστε πως... ΠΕΡΑΣΕ ΚΙ ΑΥΤΟ! Σ αγαπώ πολύ Μέχρι...

Να ξαναϊδωθούμε
Με αγάπη η γυναίκα σου

Γ. Άννα

29 Μαρτίου

Ένα από τα πράγματα που έχω μάθει εδώ, είναι ότι ο πόλεμος είναι σκληρός. Και όταν λέω σκληρός, δεν εννοώ ότι πρέπει να ξυπνάς στις τέσσερις τη χαραυγή κάθε μέρα για να οργώσεις, όχι. Εννοώ ότι είσαι αναγκασμένος να βλέπεις. Βλέπεις τον εχθρό να κομματιάζει αυτόν που χθες φώναζες φίλο σου, αβοήθητους να ουρλιάζουν από πόνο, παιδιά κοκαλιάρικα, ξεψυχάνε σε γωνίες σαν ζώα, συμπατριώτες να αλλάζουν στρατόπεδα, αίμα, αίμα παντού. Ξέρεις τι πόνο νιώθω μέσα μου, όταν βλέπω οικογένειες να χωρίζονται, γυναικόπαιδα να σκοτώνονται ανυπεράσπιστα χωρίς να το μαθαίνει κανένας, κι εγώ να φοβάμαι μην επιστρέψω ποτέ και δεν έχετε στον ήλιο μοίρα;

15 Απριλίου

Ούτε ένας μήνας δεν πέρασε κι έχασα δύο σπουδαίους άντρες, γενναίοι αγωνιστές και οι δύο, γενναίοι, ήταν κλέφτες στα βουνά και τους πιάσανε οι Τούρκοι. Όσα βασανιστήρια κι αν πέρασαν, δεν πρόδωσαν τα λημέρια και τα περάσματά μας, και γι' αυτό η μνήμη τους θα μείνει αγέραστη. Αυτό που λυπάμαι όμως είναι τις γυναίκες τους, τα παιδιά τους, τα σπίτια τους που τους περιμένουν πίσω. Πρέπει να στείλω τον Λευτέρη να τους πει τα κακά μαντάτα. Εκείνο είναι που φοβάμαι περισσότερο και μέσα μου βαθιά το ξέρω ότι δε θα το αποφύγω κάποια στιγμή είναι πως οι εναπομείναντες συμπολεμιστές μου θα βρουν το κουράγι να στείλουν τα κακά μαντάτα και για μένα. Μέχρι τότε, κοιτάω τα αστέρια και προσεύχομαι, προσεύχομαι μέχρι να με πάρει ο ύπνος.

6 Ιουνίου

Έχω μείνει μόνος μου. Τώρα, μόνο νέοι καταφθάνουν, με όρεξη για αίμα και πλιάτσικο. Οι καταστροφές απεριγράπτες. Τόσο, που δεν το χωράει ο ανθρώπινος νους τι μπορεί να καταφέρει εκείνος. Συνεχίζω να κοιτάω τα αστέρια κι έχω βρει ένα συγκεκριμένο που ξεχωρίζει, μου φαίνεται οικείο, δεν ξέρω γιατί με ελκύει τόσο. Στην όψη του βρίσκω παρηγοριά, είναι η μόνη μου ελπίδα' μου θυμίζει το σπίτι μου.

30 Ιουλίου

Έχει τόση σκόνη, που ίσα που φαίνεται το αστέρι. Μου λείπει η γυναίκα μου, η Ελένη κι ο Γιωργάκης. Μου λείπει η ζεστασιά του σπιτιού, αλλά ξέρω ότι το γένος με χρειάζεται και αν τα παρατήσω τώρα, θα είμαι μία απογοήτευση, θα γίνω ο περίγελος του λαού, οπότε συνεχίζω, με το κεφάλι ψηλά, κοιτώντας τον ουρανό.

22 Σεπτεμβρίου

Γνώρισα ένα νέο παλικάρι, έγινε μπιστικός μου, αν και το μόνο που χρειάζομαι από αυτόν είναι να ειδοποιήσει τους δικούς μου .... όταν χρειαστεί. Ακούγεται σκληρό αλλά έτσι γίνονται τα πράγματα εδώ. Το αστέρι έχω την εντύπωση ότι τρεμοπαίζει, σαν να σβήνει σιγά-σιγά αλλά σιωπηλά. Ακόμα μου λείπει το σπίτι, περισσότερο θα έλεγα. Όσο περνάει ο χρόνος, ξεθωριάζω, το νιώθω. Κουράζομαι ευκολότερα, παρόλο που πάντα προσπαθούσα να δώσω το μέγιστο του εαυτού μου. Έχω αρχίσει να με αηδιάζω. Σκοτώνω όλο και περισσότερους άντρες, τα γυναικόπαιδα δεν τα πλησιάζω, μετά νιώθω τύψεις. Πρέπει να φύγω. Αύριο, πρωί – πρωί πάμε για τα Στενά, θα έχει πολύ αίμα για ακόμη μία φορά.

24 Σεπτεμβρίου

Νικόλας εδώ. Ο Θεόδωρος ξεψύχησε στα χέρια μου χθες βράδυ. Μία τουρκική σφαίρα του διαπέρασε την καρδιά ακαριαία. Πέθανε ηρωικά. Με πρόσταξε λίγες μέρες πριν πως αν γίνει κάτι να γράψω σε αυτό το τετράδιο και να το στείλω με τα λιγοστά υπάρχοντά του στη Ρούμελη. Μου είπε επίσης να σημειώσω τα τελευταία του λόγια: «Αντιγόνη, Ελένη, Γιωργάκη, συγγνώμη που σας απογοήτευσα και σας αφήνω το χάος πίσω μου, μία σκλαβωμένη πατρίδα. Σας αγαπώ με όλη μου την ψυχή. Να κοιτάτε πάντα ψηλά τα αστέρ-», κι έπειτα πέθανε, δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει. Από το λίγο που τον ήξερα φαινόταν καλός άνθρωπος, αγνός, πιστός, λάμβανε και έδινε συνέχεια αγάπη, έδινε χαρά στους γύρω του, φώτιζε στις σκοτεινές περιόδους. Είμαστε τυχεροί που τον γνωρίσαμε. Θα μας λείψεις, Θεόδωρε.

Επιτέλους έφτασα. Ένα παλιό, ταλαιπωρημένο κτήριο, με το όνομα “Χατζηκυριάκου” στο γραμματοκιβώτιο. Ένας νέος ανοίγει την πόρτα.

“Είσαι ο Γιωργάκης;” Σταμάτησε. Με κοιτάει.

“Ποιος με ζητεί;”

“Λογικά δεν με ξέρεις. Είμαι φίλος του πατέρα σου, με λένε Νικόλα Κυριακίδη. Ήρθα να σου ανακοινώσω...

” Σταμάτησα. Πήρα μια ανάσα και συνέχισα. Στην αρχή δειλά μα έπειτα με περισσότερο θάρρος. Οι λέξεις έβγαιναν με το ζόρι, το στομάχι μου είχε γίνει κόμπος και τα χέρια μου είχαν ιδρώσει.

“Κοίταξε, λυπάμαι που πρέπει να στο πω εγώ αυτό... Όμως να.. Δες... Πριν από χρόνια, όταν ακόμα ήταν στον πόλεμο ο μπαμπάς σου δεν άντεξε. Ξεψύχησε στα χέρια ενός καλού του φίλου. Εγώ το έμαθα μετά από λίγες μέρες και δεν θα στο κρύψω πως ξαφνιάστηκα πολύ. Ήταν καλός άνθρωπος και δεν του άξιζε το τέλος αυτό. Θέλω επίσης να σου παραδώσω αυτό. Είναι το γράμμα που έγραφε λίγο πριν πεθάνει. Τη συνέχεια του ανέλαβε ο φίλος του. Το τέλος του ανέλαβα εγώ. Νομίζω ότι θέλεις να ξέρεις ποια ήταν τα τελευταία του λόγια...

Τον ένιωσα να παγώνει καθώς διάβαζε το γράμμα. Ήθελα να γυρίσω τον χρόνο πίσω για να δω πάλι την λάμψη στο πρόσωπό του. Τώρα είχε χαθεί. Είχε ασπρίσει σαν το πανί και θα μπορούσα να ορκιστώ ότι τα χείλη του έτρεμαν αμυδρά. Προφανώς όταν με πρωτο είδε νόμιζε ότι ήμουν ο πατέρας του. Με δυσκολία φέλλισε: “Ευχαριστώ... τόσα χρόνια... νόμιζα... νόμιζα ότι ήταν ζωντανός. Χαίρομαι όμως που το μαθαίνω από έναν καλό του φίλο... Αυτό που με ανησυχεί είναι η αντίδραση της αδερφής μου. Την περίοδο που “έφυγε” ο πατέρας μας, το αστέρι της έσβησε...”

Ειρήνη Γέρμαν
Μαρία Παναγιωτοπούλου
Άννα Γκατζόλη - Σαμίου
γ'4 Γυμνασίου

Οι δύο φίλες

Υδρα, 27 Αυγούστου 1824

Αγαπημένη μου Ιωάννα,

ελπίζω να είσαι καλά. Όσο καλά μπορείς να είσαι δηλαδή. Ελπίζω αυτό το γράμμα να φτάσει σε εσένα. Εδώ, στην Υδρα, τα πράγματα είναι πολύ άσχημα. Χθες έβλεπα τα καράβια να ετοιμάζονται να φύγουν για μία ακόμα ναυμαχία. Αμέτρητες έχουν συμβεί και ακόμα τίποτα. Πότε θα σταματήσει αυτή η κατάσταση μου λες; Έχω αρχίσει να χάνω πια κάθε ελπίδα. Όχι μόνο εγώ δηλαδή. Οι περισσότεροι στον τόπο μου. Στην αρχή τα πράγματα ήταν καλά, υπήρχαν ακόμα ελπίδες. Ο κόσμος πίστευε πως άλλο ένα κακό είναι θα περάσει. Πως θα μπορέσουμε να αποκτήσουμε την λευτεριά μας, να στήσουμε νέα πατρίδα από την αρχή. Όμως ο καιρός περνάει. Περνάει και αυτή η αιματοχυσία δεν σταματάει.

Τώρα ο φόβος κυριαρχεί στις ψυχές του κόσμου. Οι γονείς μου και αυτοί προσποιούνται τους ψύχραιμους. Άδικος κόπος. Και μόνο από το βλέμμα τους καταλαβαίνεις πως και αυτοί έχουν πάψει πια να ελπίζουν. Γείτονες, φίλοι, συγγενείς θρηνούν όλοι κάποιο συγγενικό τους πρόσωπο που χάθηκε. Πλέον δεν μαθαίνουμε πολλά νέα από τους αγωνιστές μας. Οι περισσότεροι ελπίζουν και ταυτόχρονα φοβούνται να μάθουν τι συμβαίνει στους δικούς μας. Φοβούνται μήπως ακούσουν για κάποιο ακόμα θάνατο. Δεν ελπίζουν πια για το καλύτερο. Και αυτή η ελπίδα, άτιμη λέξη. Με μία μικρή αλλαγή στα γράμματα μπορεί να σου αποφέρει μεγάλο κακό. Αλλά είναι το μόνο που μας έχει απομείνει.

Περιμένω γράμμα σου. Πες μου τι γίνεται με την οικογένειά σου και τον τόπο σου.

Με αγάπη,
Μαλένα

Μεσολόγγι, 30 Σεπτεμβρίου 1824

Αγαπημένη μου φίλη Ελένη,

Η λέξη ‘τραγική’ είναι λίγη για να περιγράψει την κατάσταση. Όπως ξέρεις, ο αδερφός μου ο Στέφανος βγήκε και κείνος στα βουνά, κι έχουμε μήνες να μάθουμε νέα του. Η μητέρα έχει χάσει τα λογικά της, ο πατέρας προσποιείται τον ψύχραιμο, κι η Ρηγιώ δεν έχει καταλάβει ακόμα την σοβαρότητα της κατάστασης. Κάθε μέρα δυσάρεστα νέα μαθαίνουμε, κι όλο και περισσότεροι είναι εκείνοι που παύουν να ελπίζουν. Θυμάμαι που συζητούσαμε με την γειτόνισσα μου, τη Δήμητρα και πως έλαμπαν τα μάτια της όταν μου λεγε “όλα καλά θα πάνε, θα το δείς θα βγούμε νικητές και επιτέλους θα ζούμε ελεύθερα!” από τότε όμως που έμαθε για τον χαμό του αδερφού της, σαν να συννέφιασε το βλέμμα της, σα να πέθανε μαζί με εκείνον κι η ελπίδα της. Αυτήν την ιστορία σκέφτομαι και μου κόβονται τα πόδια και στην ιδέα μόνο ότι ίδια μοίρα μπορεί να έχει ο αδελφός μου. Όμως δεν παύω να ελπίζω και μην πάψεις ούτε εσύ, η ελπίδα είναι το μόνο που μας κρατάει ζωντανούς. Πρέπει να μείνουμε δυνατές για όλους.

Να ξέρεις πως εσύ κι η οικογένειά σου είστε καθημερινά στις προσευχές μου! Κουράγιο κι ας περιμένουμε το θαύμα της απελευθέρωσης να μας χτυπήσει την πόρτα!

Με αγάπη,
Ιωάννα

Μαλένα Φαλάγγα
Ιωάννα Ανδριοπούλου
γ4΄ Γυμνασίου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ

Ιωάννης Καποδίστριας

Η ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας του προσφέρει την αρχηγία το 1814, την αρνείται θεωρώντας πως οι συνθήκες δεν ήταν ακόμα ώριμες για επανάσταση και πως από τη θέση του, υπουργός των εξωτερικών της Ρωσίας, θα μπορούσε να εξυπηρετήσει καλύτερα το ελληνικό ζήτημα.

Μετά την κήρυξη της επανάστασης στις Ηγεμονίες, Φεβρουάριος του 1821, ο ηγέτης της, Αλέξανδρος Ύψηλάντης προσπάθησε να επιτύχει την υποστήριξη της Ρωσίας, η τελευταία όχι μόνο δεν ανταποκρίθηκε αλλά και καταδίκασε την ελληνική επανάσταση. Χρειάστηκαν καιρίες παρεμβάσεις του Ι. Καποδίστρια για να διαμορφωθεί μια κάπως πιο ευνοϊκή για τους επαναστατημένους Έλληνες ρωσική και Ευρωπαϊκή πολιτική. Η σύγχυση και η καχυποψία που προκάλεσαν οι απόψεις του ανάμεσα στους Ευρωπαίους ηγέτες κλόνισαν την ενότητα της Ιεράς Συμμαχίας. Αναγκάστηκε όμως σε παραίτηση την πιο κρίσιμη για την επανάσταση στιγμή και έτσι έχασε την πρόσβαση στον τσάρο.

Μετά την παραίτησή του, εγκαταστάθηκε ως ιδιώτης στην Ελβετία και συνέτρεξε τον αγώνα των Ελλήνων.

Η Γ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, τον εξέλεξε ομόφωνα ως Κυβερνήτη της Ελλάδας με θητεία επτά ετών.

Στις αρχές του 1828 φτάνει στο Ναύπλιο και από εκεί στην έδρα της κυβέρνησής του στην Αίγινα. Η κατάσταση που βρήκε ήταν τραγική, η χώρα ήταν κατερειπωμένη και ο λαός εξαθλιωμένος. Ληστές και πειρατές έλεγχαν μεγάλες περιοχές, ενώ αιγυπτιακός στρατός παρέμενε στη ΝΔ Πελοπόννησο και τουρκικός στη Στερεά Ελλάδα.

Ο Καποδίστριας ανέστειλε την ισχύ του συντάγματος της Τροιζήνας και συγκέντρωσε στα χέρια του όλες τις εξουσίες, κρίνοντας ότι αυτό ήταν αναγκαίο για να αντιμετωπιστούν επείγοντα προβλήματα της χώρας.

Αναδιοργάνωσε τις ένοπλες δυνάμεις, δημιούργησε ένα πρώτο κρατικό ταμείο, ίδρυσε τράπεζα με τον φίλο του Γαλλοελβετό τραπεζίτη Εϋνάρδο και έκοψε το πρώτο ελληνικό νόμισμα το φοίνικα. Μια από τις προτεραιότητές του ήταν η Εκπαίδευση και η περίθαλψη των ορφανών του πολέμου.

Το 1829 δόθηκε στην Πέτρα της Βοιωτίας η τελευταία μάχη της Επανάστασης. Λίγο

αργότερα, χάρη στους επιδέξιους χειρισμούς του, η Ελλάδα όχι μόνο αναγνωρίστηκε κράτος ανεξάρτητο με το Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας το 1830, αλλά και διεύρυνε τα σύνορά της με τη Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης το 1832.

Θιασώτης του Διαφωτισμού, προσπάθησε να δημιουργήσει εκσυγχρονισμένο συγκεντρωτικό κράτος υπονομεύοντας την τοπική βάση εξουσίας των προκρίτων και των στρατιωτικών.

Απέκτησε φανατικούς οπαδούς και εχθρούς, η αντιπολίτευση που δημιουργήθηκε εναντίον και μια σειρά γεγονότων με αποκορύφωμα την φυλάκιση του πρόκριτου της Μάνης Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη οδήγησαν στη δολοφονία του στις 27 Σεπτεμβρίου 1831 στο Ναύπλιο.

Γεννήθηκε στη βενετοκρατούμενη τότε Κέρκυρα στις 10 Φεβρουαρίου του 1776 και ήταν το έκτο παιδί του Αντωνίου -Μαρία Καποδίστρια, δικηγόρου (σπουδασμένου στην Πάντοβα) στο επάγγελμα, και της Αδαμαντίας (Διαμαντίνας) Γονέμη, κόρης αριστοκρατικής οικογένειας με καταγωγή από την Κύπρο.

Καταγόταν από παλιά κερκυραϊκή οικογένεια και συγκεκριμένα από τους Καποδίστρια της Συνοικίας των Τειχών (de la contrada delle mura). Η καταγωγή των Καποδίστρια ήταν από το ακρωτήριο Ίστρια της Αδριατικής (Capo d'Istria), ενώ κατ' άλλους από τη Βενετία.

Το 1477 η οικογένεια αναφέρεται στην Χρυσή Βίβλο (Libro d'oro) των

ευγενών της νήσου, ως καθολική. Όλοι οι απόγονοι του Νικολάου και Αντωνίου Καποδίστρια είχαν το δικαίωμα να φέρουν τον τίτλο του κόμητος, τίτλος που τους είχε απονεμίσει ο Κάρολος Εμμανουήλ Β', δούκας της Σαβοΐας, το 1689.

Την περίοδο 1795–1797 σπούδασε Ιατρική στο πανεπιστήμιο (“Πανδιδακτήριο”) της Πάντοβας. Ο τάφος του βρίσκεται στην πόλη της Κέρκυρας στη μονή Πλατυτέρας.

Δύο αντίθετες απόψεις για τον Ι. Καποδίστρια και το έργο του

α. Η άποψη του Ιωάννη Κωλέττη, αρχηγού του γαλλικού κόμματος

Απομάκρυνε [ενν. ο Καποδίστριας] από τα πράγματα όλους τους αρχηγούς των Ελλήνων, όλους τους επιρροή έχοντας και όλους τους πεπαιδευμένους [...], κατεπάτησεν [...] τα ψηφίσματα της εν Άργει Εθνοσυνελεύσεως, καταφρόνησε τα δικαια του πολίτου, κατέτρεξε την ελευθεροτυπία, σύστησε και διοργάνωσε δικαστήρια καθ’ όλην την έκτασιν εξηρημένα από την θέλησίν του· εμφύχωσε την κακοήθεια, την επιβουλήν, την προδοσία.

Πηγή: Β. Κρεμμυδάς, Ο πολιτικός Ιωάννης Κωλέττης, Τυπωθήτω, Αθήνα 2000, σ. 165.

β. Η άποψη του Εϋνάρδου, φιλέλληνα συνεργάτη του Καποδίστρια

Ο ενάρτεος ανήρ [...] όστις εθυσίασε το παν διά την πατρίδα του, απέθανε θύμα ιδιαιτέρας εκδικήσεως [...]. Οι Έλληνες πάσης φατρίας θέλουν γνωρίσει αργότερα την αμέτρητον ζημίαν, την οποίαν υπέφερον, θέλουν ιδεί εντός ολίγου, ότι δεν υπάρχει άνθρωπος ικανός ν’ αναπληρώση την έλλειψιν του Κόμητος Καποδίστρια, και όταν εξετάσουν όλα όσα έπραξε διά την πατρίδα του, θέλουν τον αναγνωρίσει ως τον αγαθώτερον άνθρωπον.

Πηγή: Ιστορία του ελληνικού έθνους, Εκδοτική Αθηνών, τόμ. ΙΒ΄, σ. 562.

Δαμαλάς Αλέξανδρος
γ΄4 Γυμνασίου

Η Αγγλία και η Ελληνική Επανάσταση

Η Αγγλία, η οποία αρχικά είχε σχετικά αδιάφορη στάση προς την ελληνική επανάσταση, πάντως δεν συμμετείχε στην Ιερά Συμμαχία, αλλάζει πολιτική το 1823. Έχοντας νικήσει τον στρατό του Ναπολέοντα στο Βατερλό (1815), οι μεγάλες δυνάμεις, προσπαθώντας να βρουν μία ισορροπία στο συνέδριο της Βιέννης βιώνουν την Παλινόρθωση, την επαναφορά δηλαδή στα απολυταρχικά καθεστώτα, δεν επιθυμούν τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, θεωρούν κάθε βίαια συμπλοκή περιττή και είναι έτοιμες να επέμβουν σε κάθε περίπτωση κατασταλτικά. Με λίγα λόγια, η στάση απέναντι στην ελληνική προσπάθεια απελευθέρωσης είναι αρνητική και αδιάλλακτη γιατί πρωτίστως δεν αντιμετωπίζεται σαν ένα ξεχωριστό κίνημα ενός χριστιανικού έθνους απέναντι στον μουσουλμάνο κυρίαρχο.

Το 1823 όμως, με τον νέο υπουργό Εξωτερικών της Αγγλίας, Τ. Κάνινγκ, αλλάζει η πολιτική άποψη της χώρας και αναγνωρίζει τα συμφέροντα που μπορεί να έχει από ένα ανεξάρτητο ελληνικό κράτος. Και έρχεται η αναγνώριση των επαναστατημένων Ελλήνων ως νόμιμα επαναστατημένους απέναντι στο Σουλτάνο.

Η Ελλάδα θα αποτελούσε το κλειδί για την πρόσβαση των Άγγλων αστών, βιομηχάνων, εμπόρων και τραπεζιτών στη Μεσόγειο, από την οποία θα αναπτυσσόταν ένα νέο κύμα ανάπτυξης για τη χώρα. Με την εξασφάλιση καινούριων αγορών και πολύπλοτων επενδύσεων είχε σκοπό ο Τ. Κάνινγκ να ενισχύσει την Αγγλία μέσω της «φιλίας» του με τους Έλληνες, πολιτική που η Αγγλία εφάρμοζε και σε άλλα απελευθερωτικά κινήματα σε Ευρώπη και Αμερική. Έτσι, επισφαλίζει τις καλές σχέσεις του με την Ελλάδα και με πράξεις (δάνεια 1824, 1825 κ.α.), και προσπαθεί να εκμεταλλευτεί όσο το δυνατόν περισσότερο την κατάσταση ώστε να αποδώσει το καλύτερο για την χώρα του.

Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, η Αγγλία υλοποίησε την ιδέα της για εκμετάλλευση της προνομιάς θέσης και κατάστασης της Ελλάδας το 1823 μέχρι το 1827. Ξεκίνησε το 1824 και 1825 με τη σύναψη δύο δανείων από αγγλικές τράπεζες. Πολύ σύντομα, το 1825, η Ελλάδα θα χρειαστεί την έκτακτη βοήθεια της Αγγλίας για ακόμη μία φορά, όταν ο τουρκοαιγυπτιακός στρατός τους πιέζει. Έτσι, οι άγγλοι χειριζόμενοι την κατάσταση, υπογράφουν την «πράξη προστασίας», μία συμφωνία μεταξύ στους πρώτους και τους έλληνες, η οποία όριζε αυτούς ως προστάτες των δεύτερων. Η ιδέα της ανεξαρτητοποίησης ερχόταν

όλο και πιο κοντά, με τις Μεγάλες Δυνάμεις να αναμειγνύονται τόσο, ώστε μεταξύ 1823-1825, οι έλληνες δημιούργησαν ομάδες-κόμματα, που αντιστοιχούσαν σε κάθε κράτος (στο Αγγλικό επικεφαλής ήταν ο Α. Μαυροκορδάτος). Έπειτα, από το κίνημα του Φιλελληνισμού και του Ρομαντισμού τον 19ο αιώνα το οποίο συγκίνησε και κέρδισε υποστηρικτές από σχεδόν όλο τον κόσμο, χαρακτηριστική φυσιολογία αποτέλεσε ο Άγγλος Λόρδος Μπάιρον, ο οποίος συμμετείχε ενεργά στον Αγώνα και μάλιστα σκοτώθηκε στην έξοδο του Μεσολογγίου (1824).

Αξίζει να σημειωθεί ένα καθοριστικό γεγονός, η Ιουλιανή συνθήκη, (Ιούλιος του 1827 στο Λονδίνο) η οποία πρότεινε την ίδρυση αυτόνομου ελληνικού κράτους. Κατόπιν άρνησης του σουλτάνου να το αναγνωρίσει επενέβησαν οι Δυνάμεις (Αγγλία – Γαλλία – Ρωσία) με συντριπτική νίκη στη ναυμαχία του Ναβαρίνου (Οκτώβριος του 1827).

Με τη συνθήκη της Αδριανούπολης (Σεπτέμβριος του 1829), ο σουλτάνος αναγκάστηκε να δεχτεί όλες τις αποφάσεις των Δυνάμεων ενώ το 1830 οριστικά πλέον, με το πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας, η Ελλάδα συμφωνήθηκε από κοινού να γίνει ανεξάρτητο κράτος (με ορισμένα σύνορα). Όπως διαπιστώσαμε, η Αγγλία δεν έχανε ευκαιρία να συμμετάσχει στα κοινά και όπου τη συνέφερε, με σκοπό να πλησιάσει και να βελτιώσει τις σχέσεις της με την Ελλάδα.

Γκατζόλη-Σαμίου Άννα
γ'4 Γυμνασίου

Αυτό το γνωρίζατε;

Η αποστολή του Καποδίστρια στην Ελβετία

Η δράση του, κατά τους Ναπολεόντειους πολέμους, εντυπωσίασε τον τσάρο της Ρωσίας. Ο Καποδίστριας κέρδισε την εμπιστοσύνη του και ο τσάρος γρήγορα του ανέθεσε ένα δύσκολο έργο: την οργάνωση του κράτους της Ελβετίας. Οι Ρώσοι επιθυμούσαν να αποσπάσουν τους Ελβετούς από τη σφαίρα επιρροής των Γάλλων και έσπευσαν να υποστηρίξουν το σχέδιο του Έλληνα διπλωμάτη. Ο Καποδίστριας χώρισε την Ελβετία σε 19 αυτόνομα καντόνια, διαμόρφωσε την ιδέα της ουδετερότητας και συνέβαλε στο Σύνταγμά της πάνω στις αρχές της άμεσης Αρχαιο - Ελληνικής Δημοκρατίας (η χρησιμοποίηση δημοψηφισμάτων για αποδοχή των Νόμων).

Ο Καποδίστριας κέρδισε ένα τιμητικό προνόμιο, που το έχουν ελάχιστοι στην ιστορία της Ελβετίας. Έγινε επίτιμος πολίτης δύο καντονιών. Της Γενεύης και του Βω.

Η αλλαγή της εξωτερικής αγγλικής πολιτικής 1823

Στην Αγγλία εκείνη την εποχή είχε δημιουργηθεί μία τάξη πλουσίων βιομηχάνων και εμπόρων, οι οποίοι έπρεπε με κάποιο τρόπο να αναπτυχθούν επαγγελματικά. Έτσι ο Κάνινγκ υλοποίησε ένα πραγματικά ιδιοφυές σχέδιο. Χορήγησε στην Ελλάδα δύο δάνεια με στόχο η Ελλάδα να τα επιστρέψει στην Αγγλία με τόκο και έτσι να επωφεληθούν οι Άγγλοι τραπεζίτες. Επιπλέον, οι συναλλαγές που θα πραγματοποιούνταν θα ωφελούσαν τους Άγγλους εμπόρους και βιοτέχνες να αναπτυχθούν επαγγελματικά, όπως επιθυμούσαν. Όμως, οι Άγγλοι έδωσαν και μία υπόσχεση χορηγώντας το δάνειο στους Έλληνες, η οποία δεν γίνεται αντιληπτή από τους περισσότερους. Δίνοντας το δάνειο οι Άγγλοι δεσμεύτηκαν. Μετά από αυτό η Αγγλία ήταν πρακτικά υποχρεωμένη να βοηθήσει την Ελλάδα να γίνει ένα ανεξάρτητο κράτος. Αν αυτό δεν γινόταν η Ελλάδα δεν θα ήταν ικανή να επιστρέψει τα δάνεια και έτσι οι τραπεζίτες και οι έμποροι δεν θα ωφελούνταν στο ελάχιστο και το σχέδιο θα κατέρρεε, καθώς η Αγγλία δεν θα έβγαине κερδοσμένη.

Αυτός ήταν και ο ένας από τους λόγους που η Αγγλία πρωταγωνίστησε στην Ναυμαχία του Ναυαρίνου. Όμως, δεν ήταν μόνο αυτή η φορά που η Αγγλία βοήθησε την Ελλάδα. Το 1823 ο Υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας, Τζορτζ Κάνινγκ, υπολόγισε την Ελλάδα ως μία εμπόλεμη δύναμη και αναγνώρισε πόσο χρήσιμη θα ήταν στο πλευρό της Αγγλίας. Αυτή η μεταξύ άλλων ξαφνική μεταστροφή, σε συνδυασμό με τα συμφέροντα της Αγγλίας, την οδήγησαν στην απόφαση να δώσει δύο δάνεια στην Ελλάδα, το πρώτο το 1824 και το δεύτερο το 1825. Το 1825, επίσης, η πίεση που δεχόταν η επανάσταση από τον Αιγυπτιακό στρατό οδήγησε περισσότερους Έλληνες ηγέτες στο να υπογράψουν την πράξη προστασίας. Το έγγραφο αυτό προέβλεπε ότι η Ελλάδα θα βρισκόταν από εδώ και πέρα, υπό την προστασία της Αγγλίας. Επιπλέον, πολλοί φιλέλληνες Άγγλοι θυσιάστηκαν μαχόμενοι για την ελευθερία της Ελλάδας, με φωτεινό παράδειγμα τον Άγγλο Λόρδο Μπάιρον που το 1824 απεβίωσε στο Μεσολόγγι έχοντας αφιερώσει την ζωή του και μέρος της περιουσίας του στον αγώνα της Ελλάδας για την ελευθερία.

Το 1827 οι μεγάλες Δυνάμεις θέλησαν να λήξουν το ελληνικό ζήτημα υπογράφοντας την Ιουλιανή συνθήκη. Αυτό δεν συμβαίνει καθώς ο Σουλτάνος αρνείται, μία πράξη που οδηγεί στην Ναυμαχία του Ναυαρίνου στις 8 Οκτωβρίου 1827. Στην Ναυμαχία η Αγγλία πρωταγωνίστησε και με την βοήθεια της Γαλλίας και της Ρωσίας συνέτριψαν τον τουρκοαιγυπτιακό στόλο.

Τέλος, το 1830 η Αγγλία και τα υπόλοιπα μέλη των Μεγάλων Δυνάμεων θεώρησαν ότι ήταν καιρός η Ελλάδα να γίνει Ανεξάρτητο κράτος. Έτσι υπογράφηκε το πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας που όριζε την Ελλάδα και επισήμως ως ένα ανεξάρτητο κράτος.

Είναι προφανές πως αν και υπήρχαν κίνητρα για τις πράξεις της, η Αγγλία πρόσφερε πολύτιμη βοήθεια στην Ελλάδα, κατά την επανάσταση, την απελευθέρωσή της αλλά και μετά το 1830.

Μαλένα Φαλάγγα
γ'4 Γυμνασίου

Συνεισφορά Μάνης το 1821

Η περιοχή της Μάνης, σε όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας, παρέμεινε στην πραγματικότητα απόρθητη, παρά τις επανειλημμένες απόπειρες των Τούρκων για την υποδούλωση της. Μάλιστα, από το 1776, μετά τα Ορλωφικά, ανακηρύχθηκε σε ημιανεξάρτητη, φόρου υποτέλη ηγεμονία, υπό την άμεση δικαιοδοσία του Καπουδάν πασά. Τη διοίκησή της αναλάμβανε ένας από τους καπεταναίους της περιοχής, που διοριζόταν μπέης και ήταν υπεύθυνος για την τήρηση της τάξης.

Η Μάνη είχε γίνει «το μεγαλύτερο φόβητρο των Τούρκων και το καταφύγιο των Ελλήνων», καθώς υπήρχαν στην επικράτειά της μόνιμες ανεξέλεγκτες δυνάμεις ενόπλων ανδρών, που αποτελούσαν και τους μοναδικούς έμπειρους πολεμιστές στην Πελοπόννησο. Η φήμη των κατοίκων, σε συνδυασμό με το κατάλληλο έδαφός της, που μπορούσε να λειτουργήσει ως φόβητρο και παράλληλα ως καταφύγιο, είχαν καταστήσει τη Μάνη στη συνείδηση τόσο των Ελλήνων όσο και των ξένων, ως την πιο κατάλληλη περιοχή για την έναρξη του μεγάλου αγώνα.

Πράγματι, παρά τις αντιπαλότητες και τις διαμάχες μεταξύ των μεγάλων οικογενειών της περιοχής, κατά τις τελευταίες δεκαετίες της Τουρκοκρατίας σημειώθηκαν αρκετά επαναστατικά κινήματα και οργανώθηκε η καθολική συμμετοχή των Μανια-

τών στη μεγάλη επανάσταση. Τον Οκτώβριο του 1819, οι αρχηγοί συγκεντρώθηκαν στις Κιτριές, στο σπίτι του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, του τελευταίου μπέη της Μάνης, και υπέγραψαν συμφωνία για συνεννόηση και κοινή προετοιμασία. Επί πλέον, πολλοί Μανιάτες, καπεταναίοι, και ο ίδιος ο Πετρόμπεης, έσπευσαν να μνηθούν στη Φιλική Εταιρεία, ενισχύοντας την πεποίθηση ότι οποιαδήποτε καθολική εξέγερση των Ελλήνων έπρεπε να στηριχθεί στη Μάνη. Μάλιστα, το αρχικό σχέδιο του Υψηλάντη ήταν να μεταβεί ο ίδιος εκεί για την κήρυξη της επανάστασης, κάτι που τελικά δεν πραγματοποιήθηκε λόγω των κινδύνων που θα υπέκρυπτε η μετακίνησή του στο ευρωπαϊκό έδαφος.

Μετά από ενάμισυ χρόνο προεργασίας το Μάρτιο του 1821 σε όλη τη Μάνη επικρατούσε εμφανής πολεμικός συναγερμός. Οι κάτοικοι είχαν εγκαταλείψει τις εργασίες τους, συναθροίζονταν στις πλατείες των χωριών ετοιμάζοντας όπλα και συγκεντρώνοντας τρόφιμα για τους πολεμιστές, ενώ οι οπλαρχηγοί κατέβαλαν αγωνιώδεις προσπάθειες να εξασφαλίσουν μολύβι και μπαρούτι, να συγκεντρώσουν πολεμιστές και να συγκροτήσουν σώματα. Αυτή η ζωηρή και απροκάλυπτη προετοιμασία, σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες διαμάχες μεταξύ των ισχυρών οικογενειών της Μάνης, είχαν σοβαρά ανησυχήσει τον Πετρόμπεη, ο οποίος φοβόταν ότι μια πρόωρη εξέγερση θα μπορούσε να οδηγήσει σε εσωτερικές συγκρούσεις αλλά και στην αντίδραση των

Τούρκων με τη λήψη σκληρών μέτρων κατά της Μάνης. Χαρακτηριστική είναι η επιστολή του στους Γρηγοράκηδες, αρχηγούς της Ανατολικής Μάνης, την 11η Μαρτίου 1821, με την οποία τους συνιστά να αποφεύγουν τις βεβιασμένες κινήσεις που μπορεί να βλάψουν την υπόθεση του αγώνα και τις συνεννοήσεις «δια το κοινόν όφελος». Όπως φαίνεται από έγγραφα που σώζονται σε αρχεία επιφανών οικογενειών της Μάνης, στις αρχές Μαρτίου, όλοι οι καπεταναίοι επικοινωνούσαν μεταξύ τους και με τον Πετρόμπεη είτε με κρυπτογραφημένες επιστολές ή με προσωπικές επαφές, με σκοπό τη συνεννόηση για την προετοιμασία και τον κοινό τρόπο δράσης. Γύρω στα μέσα Μαρτίου, οι τελικές αποφάσεις φαίνεται ότι είχαν ήδη ληφθεί καθώς οι συναντήσεις και οι ανταλλαγές επιστολών διακόπηκαν εντελώς. Οι αρχηγοί είχαν πια αφοσιωθεί αποκλειστικά στην προετοιμασία των δυνάμεών τους.

Από εκεί και πέρα ο αγώνας ήταν συνολικός και όλοι έδωσαν την ζωή τους για την απελευθέρωση της πατρίδας μας. Παρ'όλα αυτά η Μάνη έπαιξε καθοριστικό ρόλο σε όλη τη διάρκεια της επανάστασης.

Αξίζει να σημειωθεί πως η έναρξη της επανάστασης στη Μάνη έλαβε χώρα στις 17 Μαρτίου του 1821, σύμφωνα με την τοπική προφορική παράδοση συγκεντρώθηκαν οι Μανιάτες οπλαρχηγοί στην Τσίμοβα, την σημερινή Αρεόπολη κι αποφάσισαν την κήρυξη του αγώνα κατά των Τούρκων.

Παναγιώτης Τζακάκος
Κρυσταλάκος Νικόλαος
γ'4 Γυμνασίου

Μια πρόιμη περίπτωση φιλελληνισμού;

Στα σχολικά βιβλία για την Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, διαβάζουμε το κεφάλαιο για τον

Φιλελληνισμό, ενταγμένο στην Ελληνική Επανάσταση και γι' αυτό θεωρούμε ότι αυτόματα ξεκινά τότε. Νομίζω, όμως, ότι στην ιστορική εξέλιξη, τα πρώτα δείγματα της αλλαγής στη νοοτροπία συμβαίνουν πριν την οριστική εμφάνισή της. Ίσως λοιπόν να είναι και αυτός ο κανόνας για το φιλελληνικό κίνημα και μάλιστα στο Λονδίνο, όπου ήταν και η έδρα του σημαντικότερου Φιλελληνικού Κομιτάτου.

Ήταν συνηθισμένο φαινόμενο στο θεατρικό Λονδίνο τον 19ο αιώνα, οι θεατές να φεύγουν από την παράσταση με μια σχετική αναμνηστική λιθογραφία. Από το 1830 και μετά, στη λιθογραφία τοποθετούνταν και ένθετες διακοσμήσεις με πούλιες που χρησίμευαν και ως παιδικό παιχνίδι, ειδικά αν οι λιθογραφίες τοποθετούνταν η μια πάνω στην άλλη και χρησίμευαν ως αυτοσχέδιο σκηνικό για μια παιδική θεατρική παράσταση.

Στην περίπτωσή μας έχουμε να κάνουμε με μια χρωμολιθογραφία που παριστάνει τον Άγγλο ηθοποιό Mr Dry ως Λάμπρο. Το έκθεμα βρίσκεται στο Μουσείο Μπενάκη, ενώ το πρωτότυπο μάλλον στο Μουσείο Αλβέρτου και Βικτωρίας στο Λονδίνο.

Το έργο που βρίσκεται στο Μουσείο Μπενάκη φέρει τον αριθμό 22, πράγμα που σημαίνει είτε ότι κατασκευάστηκαν και άλλες παρόμοιες λιθογραφίες με το ίδιο θέμα είτε και άλλες με διαφορετικό θέμα αλλά με την ίδια τεχνική. Σε οποιαδήποτε από τις δύο εκδοχές, πρέπει να φανταστούμε ότι κανείς καλλιτέχνης δε θα έμπαινε στον κόπο, να κατασκευάσει λιθογραφίες για κάποιους θεατρικούς ρόλους που δε θα ήταν δημοφιλείς, αφού ο θεατής δε θα είχε κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον να θυμάται τους δευτερεύοντες ρόλους σε μια παράσταση.

Στο έργο μας ο Λάμπρος δεν έχει ούτε επώνυμο (στον κατάλογο αναφέρεται ως Κατσώνης) ούτε ιδιότητα (σε άλλες λιθογραφίες με το ίδιο θέμα, χαρακτηρίζεται ως πειρατής). Πώς όμως ο επιμελητής πιστεύει ότι είναι σίγουρα ο Λάμπρος Κατσώνης;

Αυτό συμβαίνει, γιατί ο ίδιος ο Λόρδος Βύρων όχι μόνο είχε διαβάσει και ακούσει γι' αυτόν αλλά τον εκτιμούσε και βαθιά. Σε μια υποσημείωση του ποιήματος « Η νύφη της Αβύδου» (1813), στους στίχους, όπου αναφέρονται στον φιλελεύθερο χαρακτήρα των Ελλήνων, ο Βύρωνας δίνει μια σημαντική πληροφορία: «Λάμπρος Κατσώνης, Έλληνας ξακουστός

για τον αγώνα του το 1789-1790 για την ανεξαρτησία της πατρίδας του. Εγκατέλειψε τους Ρώσους για να γίνει πειρατής. Αυτός και ο Ρήγας είναι οι δύο μεγαλύτεροι Έλληνες Επαναστάτες...».

Στο έργο του «Δον Ζουάν» που ξεκίνησε να το γράφει στα 1818 και το διέκοψε ο θάνατός του στα 1824, αναφέρεται ο πειρατής Λάμπρος, ο πατέρας της Χάιδως, η οποία ερωτεύεται τον ναυαγό Δον Ζουάν. Ο Λάμπρος όμως είναι πειρατής και δουλέμπορος και στέλνει τον ήρωα αλυσοδεμένο στην Κωνσταντινούπολη.

Χρονολογικά, είναι μάλλον απίθανο ένα ημιτελές έργο να παίχτηκε στο Λονδίνο πριν το θάνατο του συγγραφέα του αλλά το σίγουρο είναι ότι η «Νύφη της Αβύδου» παίχτηκε ήδη από το 1818 στο Λονδίνο διασκευασμένη από τον William Dimond σε τρεις πράξεις με χορό και μουσική.

Στη διασκευή όμως ο υπάρχουν τρεις πειρατές αλλά κανένας με το όνομα Λάμπρος. Τότε γιατί αναγράφεται στο έργο μας ως Λάμπρος; Ίσως γιατί είτε ανέβηκε σε θέατρο του Λονδίνου το έργο του Βύρωνα χωρίς διασκευή, είτε γιατί η ναυτική εκστρατεία του Κατσώνη κέρδισε το ενδιαφέρον των Άγγλων ήδη είχαν αρχίσει να αλλάζουν γνώμη για το χαρακτήρα των Ελλήνων και για τις συνθήκες της ζωής τους στην Τουρκοκρατία και να μεταβάλλονται από αδιάφορους στην καλύτερη περίπτωση, σε υποστηρικτές τους.

Αυτό σημαίνει και ότι πριν ακόμα και από την Επανάσταση του 1821, κάποιοι όχι λίγοι είχαν αρχίσει να θεωρούν ότι οι Έλληνες είναι ένα περισσότερο καταπιεσμένο από τους Οθωμανούς έθνος και λιγότερο υπήκοοι του Σουλτάνου. Με αυτή τη λογική, ίσως ταιριάζει και η άποψη ότι ο Φιλελληνισμός δεν άρχισε να δρα αμέσως μετά τα γεγονότα του 1821 (Επανάσταση, Σφαγή της Χίου και απαγχονισμός του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε') αλλά μάλλον τα σπέρματά του πρέπει να αναζητηθούν λίγο πριν από αυτά.

Αυτή ακριβώς πρέπει να σκεφτούμε ότι είναι και η περίπτωση του Βύρωνα: πριν από την Επανάσταση έγινε από σχεδόν εχθρικός απέναντι στους Έλληνες κάποιος που διέθεσε την τέχνη του, την περιουσία του και τον εαυτό του για την Ελλάδα.

Θ. Βαρβατσούλης
Φιλολόγος

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Αθηνά Κακούρη, «1821 Η αρχή που δεν ολοκληρώθηκε»

Το βιβλίο ‘‘1821 Η αρχή που δεν ολοκληρώθηκε’’ αν και ιστορικό, δεν θυμίζει σε τίποτα τα βιβλία ιστορίας των σχολείων. Η ιστορία της πατρίδας μας από μία πιο ευρεία οπτική γωνία από αυτή που έχουμε συνηθίσει. Επιτρέπει στον καθένα να σκεφτεί και να συνδυάσει γεγονότα, ενεργοποιεί τη φαντασία κι όμως κάθε άλλο παρά φανταστικά είναι τα όσα λέγονται μέσα σε αυτό, αφού γράφεται με αντικειμενικότητα η αλήθεια. Προτέρημα του βιβλίου είναι επίσης ότι δεν χρειάζεται κανείς να θυμάται τις μικρές λεπτομέρειες. Μπορεί να διαβαστεί σαν κανονικό μυθιστόρημα.

Όσο για το περιεχόμενό του, η Αθηνά Κακούρη δίνει στο βιβλίο μία πολύ καλή ροή εξηγώντας τον λόγο που έγινε το κάθε τι, κι αν ακόμη δεν τον αναφέρει ξεκάθαρα, σαν αίνιγμα σου δίνει στοιχεία για να το λύσεις. Παρουσιάζονται λοιπόν με απλό όμως όχι ελλιπή τρόπο τα όσα συνέβησαν πριν, κατά τη διάρκεια της επανάστασης και λίγο μετά από αυτήν -περίπου μέχρι την άφιξη του Όθωνα, καθώς και τα πρόσωπα και γεγονότα που συνέβαλαν στον σχηματισμό της σημερινής Ελλάδας. Ιδιαίτερη βάση δίνεται στον Ιωάννη Καποδίστρια και τις δράσεις του. Παρόλα αυτά η συγγραφέας δεν αγνοεί τον υπόλοιπο κόσμο, καθώς αναγνωρίζει τα σημεία σύνδεσης της Ελληνικής με τη διεθνή ιστορία εστιάζοντας στον ρόλο των Μεγάλων δυνάμεων των οποίων οι κινήσεις επηρέαζαν άλλοτε θετικά κι άλλοτε αρνητικά τον Ελληνικό αγώνα.

Το βιβλίο αυτό ξεκάθαρα μπορεί να διδάξει ιστορία στον αναγνώστη ο οποίος μπορεί να είναι είτε ενήλικας είτε έφηβος, με έναν ευχάριστο τρόπο, χωρίς να τον υποχρεώσει να αποστηθίσει το οτιδήποτε.

Ισίδωρος Ζουργός, Η αηδονόπιτα

Δεν είχα διαβάσει κανένα άλλο μυθιστόρημα του Ισίδωρου Ζουργού είχα όμως ακούσει αρκετά για τη γραφή του χαρισματικού αυτού συγγραφέα. Την αηδονόπιτα την έπιασα στα χέρια μου περίπου στις αρχές Μαρτίου και παρόλες τις σχολικές διαδικτυακές υποχρεώσεις μου κατόρθωσα να την ολοκληρώσω στο τέλος του μήνα.

Πέντε χρόνια πολέμου ξεδιπλώνονται μέσα από την περιήγηση ενός φιλέλληνα Αμερικανού στον παλμό της Ελληνικής επανάστασης του 1821.

Στο ιστορικό αυτό μυθιστόρημα θα συναντήσουμε γνωστές και άγνωστες προσωπικότητες της επανάστασης όπως τον Μπάιρον, τον Ανώνυμο της Ελληνικής Νομαρχίας, τον Κασομούλη και τον Ιωάννη Παπάφη οπλαρχηγούς του Ολύμπου και της Ρούμελης.

Το μυθιστόρημα είναι ένας ύμνος στον αγώνα των Ελλήνων για αυτοδιάθεση και ελευθερία αλλά και κάθε ανθρώπου που ποθεί την ελευθερία και την διεκδικεί. Και φυσικά μέσα από τις σελίδες δεν λείπει το απαραίτητο στοιχείο της ζωής, ο έρωτας.

Ήδη ετοιμάζομαι για τις αναγνώσεις και άλλων βιβλίων του Ισίδωρου Ζουργού.

Φουντούλη Χριστίνα
γ'4 Γυμνασίου

Συμπληρώστε τις δυο ακροστιχίδες όπου θα προκύψουν δύο μέρη στα οποία συνέβησαν καθοριστικά γεγονότα στην Επανάσταση

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____,
9. _____

1. Διάσημος Σουλιώτης επαναστάτης που πέθανε στο Κεφαλόβρυσο
2. .... ή Θάνατος
3. Νησί που απέκτησε αυτονομία μετά το Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας
4. Η Επανάσταση έγινε εναντίον της ..... Αυτοκρατορίας
5. Διάσημος Φιλέλληνας που πέθανε το 1824
6. Η πόλη που δημιουργήθηκε η Φιλική Εταιρεία
7. Χώρα που ξεκίνησε την εκστρατεία του Μοριά
8. Πατριάρχης που απαγχονίστηκε μετά την έναρξη της επανάστασης

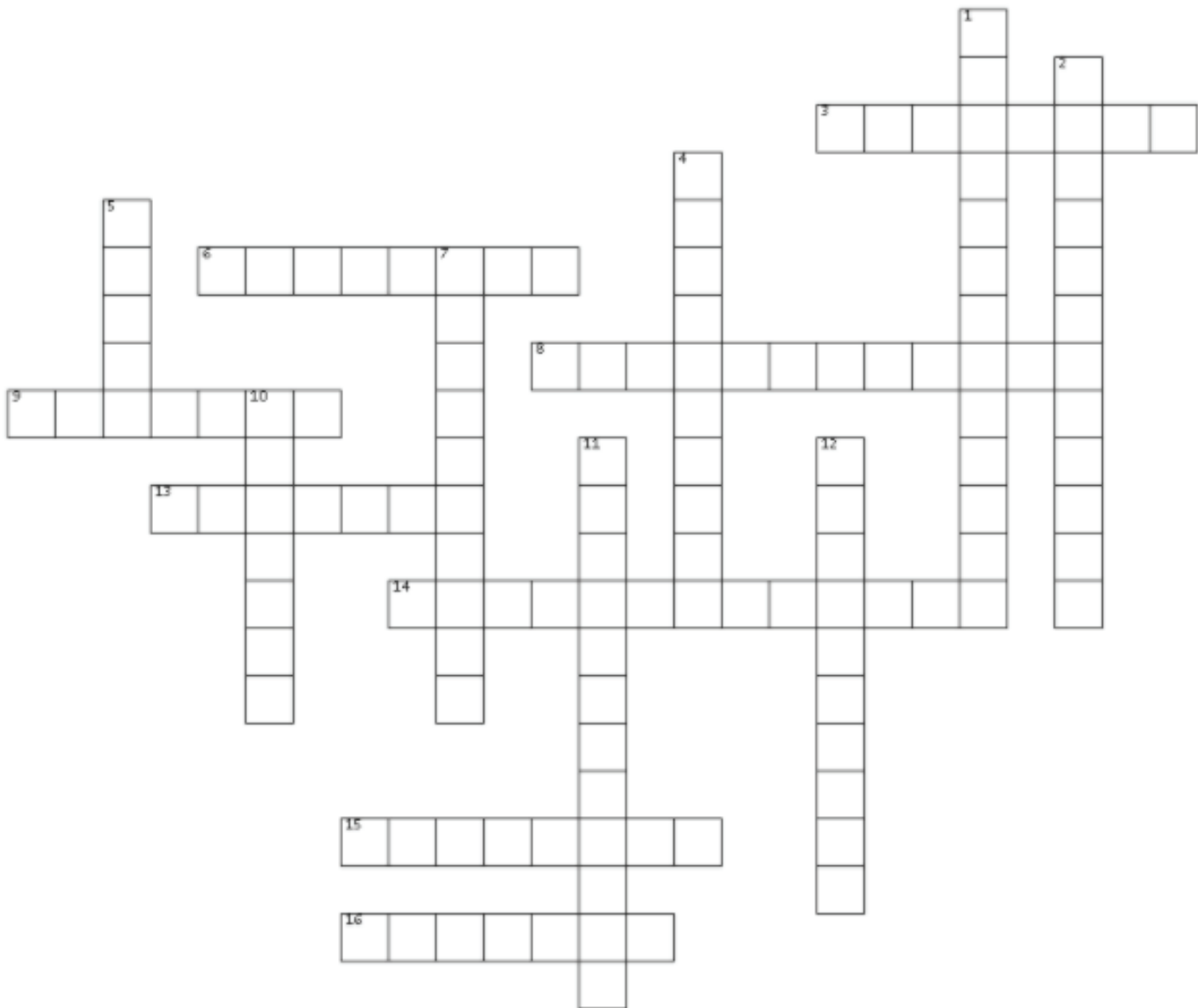
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

1. Ένα από τα δύο ποτάμια που όριζαν τα σύνορα της Ελλάδας μέχρι το 1832
2. Η μεγαλύτερη Ναυμαχία της επανάστασης που κατέληξε σε νίκη των Ελλήνων
3. Διάσημο στρατιωτικό σώμα που πολέμησε στο Δραγατσάνι
4. Η πρώτη χώρα που αναγνώρισε την Επανάσταση του 1821
5. Όνομά Σπουδαίας Ελληνίδας αγωνίστριας στην επανάσταση
6. Το όνομα της τριμελούς επιτροπής η οποία διοικούσε την Ελλάδα μέχρι το 1828
7. Το επώνυμο διάσημων αδερφών που πολέμησαν στον πόλεμο
8. Μία από τις Μεγάλες δυνάμεις που υποστήριξαν την Επανάσταση
9. Καταστροφική μάχη όπου είχε ως αποτέλεσμα την παράδοση της Ακρόπολης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

1. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ
  2. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
  3. ΣΑΜΟΣ
  4. ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
  5. ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΡΩΝ
  6. ΟΔΗΣΣΟΣ
  7. ΓΑΛΛΙΑ
  8. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄
  9. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
-
1. ΑΧΕΛΩΟΣ
  2. ΓΕΡΟΝΤΑ
  3. ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ
  4. ΑΪΤΗ
  5. ΛΑΣΚΑΡΙΝΑ
  6. ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
  7. ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ
  8. ΡΩΣΙΑ
  9. ΑΝΑΛΑΤΟΥ

ACROSS

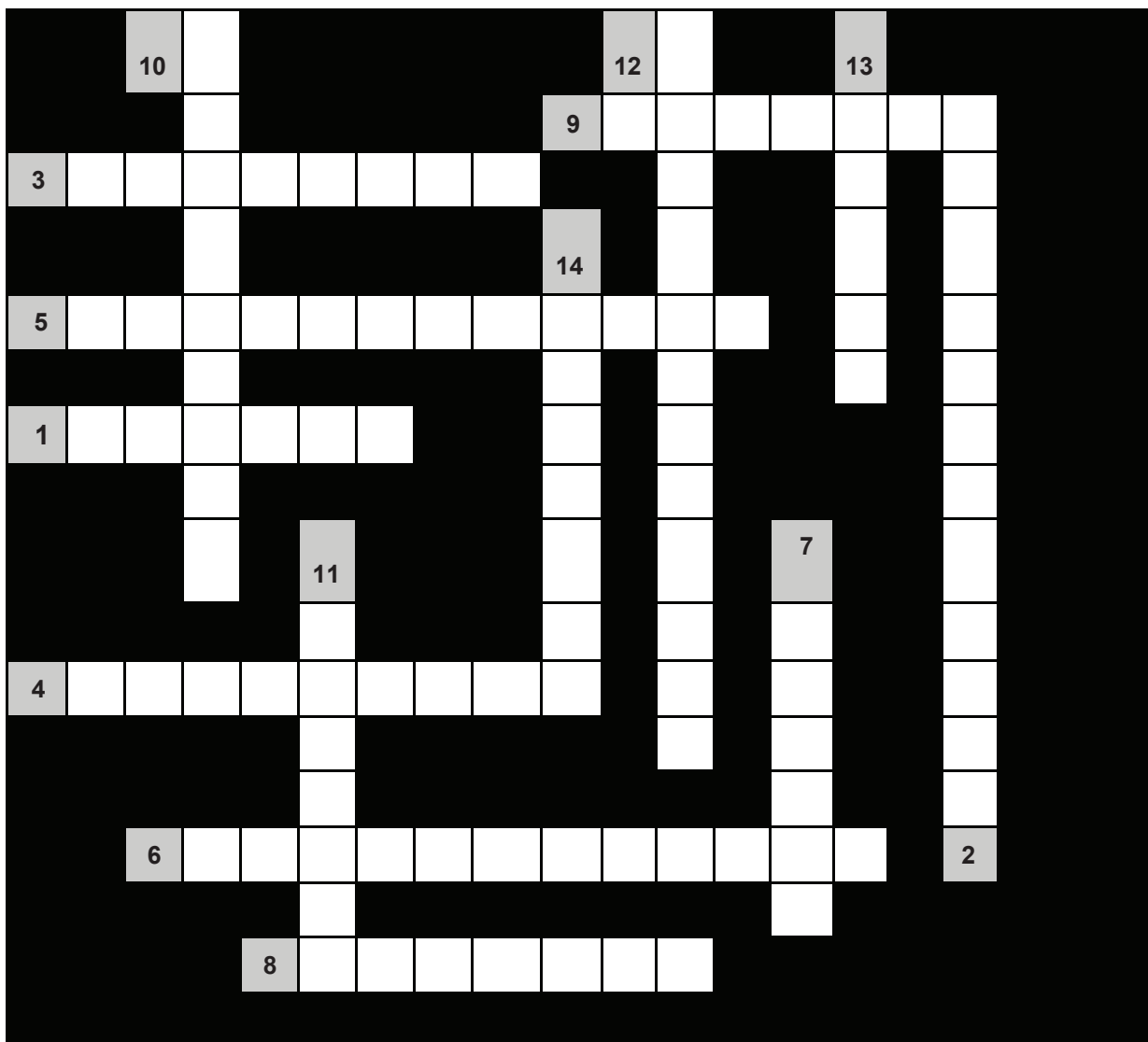
3. Έτσι ονομαζόταν η συνθήκη του Λονδίνου
 6. Μετα το 1826 οι ... ήταν αποφασισμένες να λύσουν το ελληνικό ζήτημα
 8. Ήταν επικεφαλής του ρωσικού πολιτικού κόμματος
 9. Το 1828 σχηματίστηκε το πρώτο ... ταμείο
 13. Ο ΑΓΓΛΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΟΤΕΡΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΟΡΙΣΕ ΤΟΥΣ ... ΩΣ ΕΜΠΟΛΕΜΙ ΔΥΝΑΜΗ
 14. Ήταν επικεφαλής του αγγλικού πολιτικού κόμματος
 15. Έτσι ονομαζόταν το νόμισμα της Ελλάδας το 1828
 16. Η ... επανάσταση είχε σπείρει τον ριζοσπαστισμό.

DOWN

1. Ο... πρόσφερε οικονομική και ηθική ενίσχυση
 2. Κυβερνήτης της Ελλάδας από το 1827 ήταν ο ....
 4. Το 1830 οι δυνάμεις υπέγραψαν το ... της ανεξαρτησίας
 5. Η ... γνωστοποίησε το 1824 το σχέδιο των τριών τμημάτων
 7. Το 1829 έλαβε τέλος η ... του 21
 10. Ήταν επικεφαλής του γαλλικού πολιτικού κόμματος
 11. Μετα τον ... πόλεμο ο σουλτάνος αποδέχτηκε τις αποφάσεις των δυνάμεων
 12. Προτεραιότητα του Καποδίστρια για την οργάνωση της Ελλάδας ήταν

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

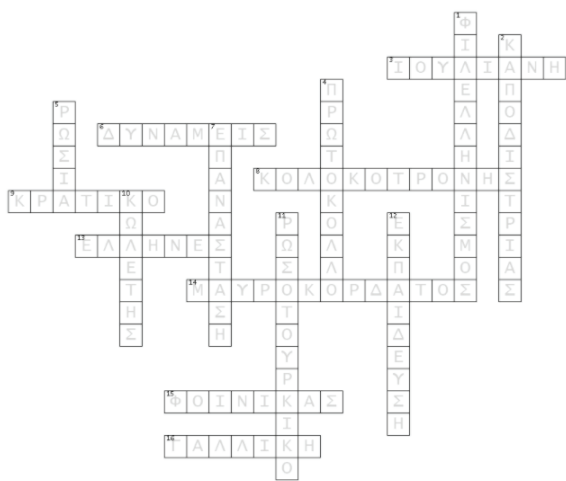

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Η πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας
2. Πρώτος κυβερνήτης του Ελληνικού κράτους (αντίστροφη γραφή)
3. Που επιτρεπόταν η ελεύθερη κίνηση πλοίων με ρωσική σημαία
4. Ο ηγέτης της Φιλικής εταιρείας
5. Τόπος έναρξης της Ελληνικής επανάστασης
6. Ο θρυλικός Γέρος του Μοριά
7. Υποστηρικτής των φιλελεύθερων ιδεών της Γαλλικής επανάστασης
8. Πού ιδρύθηκε η Φιλική εταιρεία
9. Ποιος ανατίναξε την τουρκική ναυαρχίδα στην Χίο
10. Έχει ταυτιστεί περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη Ελληνική πόλη με τον Αγώνα του 1821
11. Τόπος φυλάκισης Θεόδωρου Κολοκοτρώνη
12. Ο Δολοφόνος του Ιωάννη Καποδίστρια
13. Ποια ήταν η χώρα στην οποία ήταν υπουργός εξωτερικών ο Ιωάννης Καποδίστριας
14. Σε ποια περιοχή κυριαρχούσε ο Αλή Πασάς

Επιμέλεια: Ανδρέας Καραβίτης, Άθως Παντελείος
 γ'4 Γυμνασίου

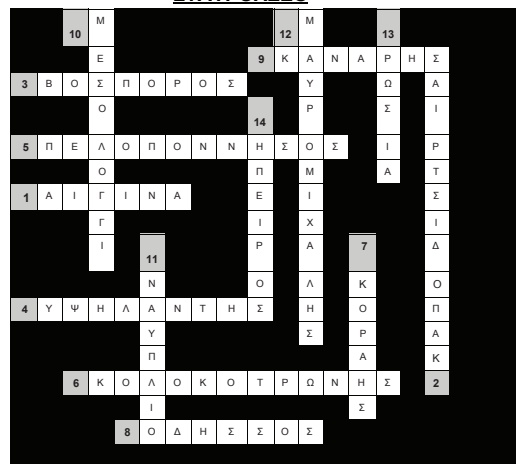
ACROSS

3. Εται ονομαζόταν η συνθήκη του Λονδίνου
6. Μετα το 1826 οι ... ήταν αποφασισμένες να λύσουν το ελληνικό ζήτημα
8. Ήταν επικεφαλής του ρωσικού πολιτικού κόμματος
9. Το 1828 σχηματίστηκε το πρώτο ... ταμείο
13. Ο ΑΓΓΛΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΥΣ ... ΩΣ ΕΜΠΟΛΕΜΗ ΔΥΝΑΜΗ
14. Ήταν επικεφαλής του αγγλικού πολιτικού κόμματος
15. Εται ονομαζόταν το νόμισμα της Ελλάδας το 1828
16. Η ... επανάσταση είχε σπειρεί τον ριζοσπάσισμό.

DOWN

1. Ο ... πρόσφερε οικονομική και ηθική ενίσχυση
2. Κυβερνήτης της Ελλάδας από το 1827 ήταν ο ...
4. Το 1830 οι δυνάμεις υπέγραψαν το ... της ανεξαρτησίας
5. Η ... γνωστοποίησε το 1824 το σχέδιο των τριών τμημάτων
7. Το 1829 έλαβε τέλος η ... του 21
10. Ήταν επικεφαλής του γαλλικού πολιτικού κόμματος
11. Μετα τον ... πόλεμο ο σουλτάνος αποδέχτηκε τις αποφάσεις των δυνάμεων
12. Προτεραιότητα της Καποδίστρια για την οργάνωση της Ελλάδας ήταν

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Η πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας
2. Πρώτος κυβερνήτης του Ελληνικού κράτους (αντίστροφη γραφή)
3. Που επιτρεπόταν η ελεύθερη κίνηση πλοίων με ρωσική σημαία
4. Ο ηγέτης της Φιλικής εταιρείας
5. Τόπος έναρξης της Ελληνικής επανάστασης
6. Ο θρησκευτικός ήρωας του Μοριά
7. Υποστηρικτής των φιλελεύθερων ιδεών της Γαλλικής επανάστασης
8. Πού ιδρύθηκε η Φιλική εταιρεία
9. Ποιος ανατίναξε την τουρκική ναυαρχίδα στην Χίο
10. Έχει ταυτιστεί περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη Ελληνική πόλη με τον Αγώνα του 1821
11. Τόπος φυλάκισης Θεόδωρου Κολοκοτρώνη
12. Ο Δολοφόνος του Ιωάννη Καποδίστρια
13. Ποια ήταν η χώρα στην οποία ήταν υπουργός εξωτερικών ο Ιωάννης Καποδίστριας
14. Σε ποια περιοχή κυριαρχούσε ο Αλή Πασάς

Επιμέλεια: Ανδρέας Καραβίτης, Άθως Παντελεΐδης

Άννα Γκατζόλη-Σαμίου, γ'4 Γυμνασίου